

#aquiproubullying

Activitats didàctiques per a l'alumnat

Detectar i aturar el ciberassetjament

Educació primària

Guia per al docent

Índex de la formació del programa

Mòduls de formació per a les famílies		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Sensibilització
2	Competències socioemocionals	Sensibilització
		Aprofundiment
3	Gestió positiva dels conflictes	Sensibilització
		Aprofundiment
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Aprofundiment
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Aprofundiment

Activitats didàctiques per a l'alumnat		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Primària
		Secundària
2	Competències socioemocionals	Primària
		Secundària
3	Gestió positiva dels conflictes	Primària
		Secundària
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Primària
		Secundària
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Primària
		Secundària
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària
		Secundària

<h2>Detectar i aturar el ciberassetjament</h2> <p><i>Aquest mòdul formatiu està integrat en el programa d'innovació educativa #aquiproubullying que impulsa el Departament d'Ensenyament per prevenir, detectar i intervenir enfront l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals des dels centres educatius i en col·laboració amb les famílies.</i></p>		<h1>60</h1> <p>minuts</p>
<h3>Introducció</h3> <p>Internet ha esdevingut el <i>medi natural</i> per a una generació de joves que utilitzen des de ben petits els mòbils, les tauletes o els ordinadors per jugar, comunicar-se, participar en xarxes socials, informar-se o aprendre. Els estudis de recerca indiquen repetidament que, malgrat utilitzar les tecnologies digitals cada vegada a edats més primerenques, la majoria d'infants i adolescents no són conscients de fins a quin punt comparteixen informació personal, no coneixen les repercussions que pot tenir la seva petjada digital per al seu futur ni saben com detectar o aturar situacions de ciberassetjament.</p> <p>Totes aquestes qüestions formen part de la competència digital que cal adquirir per desenvolupar-se de forma segura i responsable al món digital.</p>	<h3>Objectius</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Conèixer què és el ciberassetjament: i quines són les seves conseqüències. • Conèixer accions d'autoprotecció que es poden dur a terme a les xarxes socials. • Establir normes de comportament apropiades en la vida digital i comprometre's a mantenir-les. • Adoptar una actitud proactiva de rebuig a participar en dinàmiques de ciberassetjament. 	
<h3>Índex d'activitats</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Activitat 1. Combatem-ho junts. • Activitat 2. Com podem combatre el ciberassetjament? • Activitat 3. Conclusions. 	<h3>Paraules clau i definició</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Netiqueta: regles de conducta i d'educació recomanades a Internet per tal que la comunicació sigui amable i correcta intentant no ferir els sentiments dels altres • Dades personals : informació personal (imatge, nom i cognoms, adreça, etc.) • Configuració de la privacitat : procediment que permet decidir quines dades personals es fan públiques o es restringeixen als cercles • Ciberassetjament: ús d'Internet (correu electrònic, xarxes socials, SMS, xats, etc.) per assetjar un individu o grup, mitjançant atacs personals • Ciudadà digital: tota persona que interactua a Internet amb sentit ètic i responsable 	

Activitats didàctiques per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària	Pàgina 2

Activitat 1	25 minuts
Combatem-ho junts	
<p>Finalitat</p> <p>Amb aquesta activitat els participants han de poder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conèixer què és el ciberassetjament. • Identificar les persones que intervenen en una situació de ciberassetjament. • Conèixer com hem d'actuar si detectem una situació de ciberassetjament. 	
<p>Descripció i desenvolupament</p> <p>L'activitat comença amb el visionat del vídeo "Combatem-ho junts", que mostra la situació d'un noi pateix ciberassetjament en un centre escolar d'Anglaterra.</p> <p>A continuació, els alumnes respondran unes preguntes per facilitar la comprensió del vídeo i perquè puguin identificar els personatges, com se senten i la responsabilitat de cadascun d'ells en la situació de ciberassetjament que es mostra.</p>	
<p>Rol del dinamitzador:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar. • Evitar intervencions massa llargues. • Regular els torn d'intervenció per ajustar-se al temps de l'activitat. • Conduir el debat adaptant les preguntes en funció de les intervencions. • Passar el vídeo aturant-lo quan calgui per facilitar la lectura dels subtítols o bé d'algun dels missatges insultants que rep. 	
<p>Activitat 1. Combatem-ho junts</p> <p>El vídeo Combatem-ho junts mostra la situació de ciberassetjament que pateix un noi d'una escola d'Anglaterra. El curtmetratge està en versió original en anglès i subtítulat en castellà. Per tal que pugueu anar llegint els subtítols, ens anirem aturant quan calgui.</p> <p>Fixeu-vos bé en quina és la situació i en les reaccions de les persones que hi participen per poder respondre, en parelles, les qüestions següents:</p>	
El Joe té amics a l'inici de la història?	
Què li fan al començament, després d'haver contestat correctament a la mestra?	
Qui li fa?	
Per què penseu que la Kim li diu això?	
A qui li explica després, la Kim?	
Al començament, ell se sent malament?	

Per què?	
Quan comença a estar molest?	
Quines coses li fan?	
Els altres companys i el seu amic reaccionen?	
Com se sent en Joe a mesura que els insults pugen de to?	
Continua anant amb els altres?	
Esborra els missatges?	
Bloqueja algun contacte?	
N'hi ha prou amb això per parar l'assetjament?	
Què li deu preguntar aquella mestra que s'asseu amb ell al pati?	
Ell què contesta?	
I la seva mare, què li pregunta?	
Ell perquè no l'hi explica?	
Com s'assabenta la seva mare del que passa?	
Com se soluciona finalment el problema del Joe?	
Per què ve la policia a l'escola?	

Per què creieu que el vídeo es titula "Combatem-ho junts"?

Activitat 1. Combatem-ho junts
Orientacions per al docent

El vídeo [Combatem-ho junts](#) mostra la situació de ciberassetjament que pateix un noi d'una escola d'Anglaterra. El curtmetratge està en versió original en anglès i subtitulat en castellà. Per tal que pugueu anar llegint els subtítols, ens anirem aturant quan calgui.

Fixeu-vos bé en quina és la situació i en les reaccions de les persones que hi participen per poder respondre, en parelles, les qüestions següents:

El Joe té amics a l'inici de la història?	Sí. Té un grup d'amics. La Kim també ho és.
Què li fan al començament, després d'haver contestat correctament a la mestra?	L'insulten.
Qui li fa?	La Kim.
Per què pensem que la Kim li diu això?	Perquè està gelosa o té enveja de les seves notes.
A qui li explica després, la Kim?	Al grup de nenes.
Al començament, ell se sent malament?	No gaire.
Per què?	Pensa que és una broma.
Quan comença a estar molest?	Quan es repeteix i puja de to i no ho pot aturar de cap manera.
Quines coses li fan?	Li envien missatges anònims al mòbil i al xat, li truquen insultant-lo, li fan una foto i la reenvien retocada, fan una pàgina web amb el seu nom fent-li burla, l'amenacen de mort.
Els altres companys i el seu amic reaccionen?	No. Col·laboren amb la Kim burlant-se d'ell, trucant-li amb insults.
Com se sent en Joe a mesura que els insults pugen de to?	Molt trist. Aclapat.
Continua anant amb els altres?	Ja no. Està sol.
Esborra els missatges?	Sí.
Bloqueja algun contacte?	Sí.
N'hi ha prou amb això per parar l'assetjament?	No.
Què li deu preguntar aquella mestra que s'asseu amb ell al pati?	Et passa alguna cosa?

Ell què contesta?	Que no.
I la seva mare, què li pregunta?	Què et passa? Què t'amoïna?
Ell perquè no l'hi explica?	Perquè té vergonya
Com s'assabenta la seva mare del que passa?	Troba la gravació a la càmera de vídeo i busca la pàgina web de burla .
Com se soluciona finalment el problema del Joe?	La mare va a parlar amb la directora de l'escola i li ensenya una impressió de la pàgina web.
Per què ve la policia a l'escola?	Perquè assetjar i arribar a amenaçar algú de mort és un delicte.
<p>Per què creieu que el vídeo es titula “Combatem-ho junts”?</p> <p>Resposta oberta.</p> <p>Com mostra el vídeo, una situació de ciberassetjament implica el patiment de la persona assetjada, tant per les accions de l'assetjador com pel seguiment que en fan altres persones a través de les xarxes socials que amplifica i intensifica el patiment. Aquesta situació es cronifica perquè no es demana ajuda ja sigui per por, per vergonya, perquè no sap com fer-ho o per no decebre els pares.</p>	

Activitat 2	
Com podem combatre el ciberassetjament	
15 minuts	
Finalitat Amb aquesta activitat els participants han de poder: <ul style="list-style-type: none"> • Veure la situació des del punt de vista de cadascun dels protagonistes. • Entendre i empatitzar amb la víctima. • Aclarir l'actuació en cas de conèixer una situació de ciberassetjament.	
Descripció i desenvolupament En primer lloc es veu conjuntament la continuació del vídeo " Combatem-ho junts " on parlen els principals protagonistes de la història: l'assetjador, la víctima, el testimoni passiu, la mestra i la mare. A continuació s'organitza el grup classe en 5 grups i s'assigna a cada grup un dels personatges. Cada grup haurà de respondre les preguntes corresponents al personatge que li hagi tocat. Per acabar, es farà la posada en comú.	
Rol del dinamitzador: <ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els qui hi vulguin participar. • Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. • Facilitar el treball dels petits grups. • Passar el vídeo aturant-lo quan calgui per facilitar la lectura dels subtítols.	
Activitat 2. Com podem combatre el ciberassetjament Ara que ja sabem quina és la història, veurem la segona part del vídeo " Combatem-ho junts: preguntes als personatges " en el que es mostren les entrevistes a cadascun dels protagonistes: Kim -l'assetjadora-, Joe, -l'assetjat-, la mestra, la mare i Rob -l'espectador/còmplice. Després us repartireu en cinc grups per respondre les preguntes sobre cadascun dels personatges. Grup 1. Kim Grup 2. Joe Grup 3. Rob Grup 4. Mestra Grup 5. Mare	
1. KIM	

Penseu que la Kim és amiga del Joe?	
El que fa és una broma o és ciberassetjament?	
Quina diferència hi ha?	
Si la Kim pensa que fa una broma, això justifica o excusa el seu comportament?	
Qui podria dir si és una broma o no, la Kim o el Joe?	
Creieu que faria el mateix si no tingués Internet? Per què?	
Creieu que és la responsable i l'única que ha de ser castigada?	
2. JOE	
En quin moment s'adona que està sent assetjat?	
En Joe sabia o s'imaginava qui hi estava implicat?	
Perquè creieu que en Joe no expliqués als professors o a la seva mare el que estava passant?	
Ho podria haver explicat a algú més? A qui?	
Parleu entre vosaltres si és bona idea explicar-ho només a algun amic. Segons vosaltres, quina seria la responsabilitat d'un amic a qui li expliquen un cas de ciberassetjament?	
Què hauria de fer?	

<p>3. ROB</p>	
<p>Creieu que en Rob i en Joe són amics?</p>	
<p>Està implicat en l'assetjament?</p>	
<p>S'adona que estan assetjant en Joe?</p>	
<p>Creieu que és espectador o còmplice?</p>	
<p>Què hauria pogut fer si és realment amic d'en Joe?</p>	
<p>4. LA MESTRA</p>	
<p>Com s'adona la mestra que a en Joe li passa alguna cosa?</p>	
<p>Com aconseguix que retirin la pàgina web?</p>	
<p>Què es pot fer des de l'escola quan hi ha un cas de ciberassetjament?</p>	
<p>Què recomana la mestra per aturar el ciberassetjament?</p>	
<p>5. LA MARE</p>	
<p>Com sabia la mare que a en Joe li passava alguna cosa?</p>	

Com se sentia ella? Per què?	
Què la fa sospitar que el problema estava relacionat amb el mòbil i Internet?	
Què va fer la mare d'en Joe per intentar resoldre la situació?	
Què hauria d'haver fet en Joe de seguida que va trobar-se assetjat?	

Orientacions per al mestre

Activitat 2. Com podem combatre el ciberassetjament

Ara que ja sabem quina és la història, veurem la segona part del vídeo "[Combatem-ho junts: preguntes als personatges](#)" en el que es mostren les entrevistes a cadascun dels protagonistes: Kim -l'assetjadora-, Joe, -l'assetjat-, la mestra, la mare i Rob -l'espectador/còmplice.

Després us repartireu en cinc grups per respondre les preguntes sobre cadascun dels personatges.

A l'acabar, es farà la posada en comú compartint "les mirades" de cadascun dels personatges.

Solucionari:

1. KIM	
Penseu que la Kim és amiga del Joe?	No realment. Li té mania, enveja, etc.
El que fa és una broma o és ciberassetjament?	És ciberassetjament.
Quina diferència hi ha?	Perquè hi ha intenció de fer mal, dura molts dies i ho fa a través d'Internet i el mòbil.
Si la Kim pensa que fa una broma, això justifica o excusa el seu comportament?	No, de cap manera perquè a en Joe li fa molt de mal.
Qui podria dir si és una broma o no, la Kim o el Joe?	El Joe, que ho pateix. La Kim creu que és una broma sense importància, però qui és la víctima de la "brometa" no ho viu com alguna cosa sense

	importància, sobretot perquè la “brometa” ha corregut per la xarxa amb tot el que implica. Les bromes no fan patir.
Creieu que faria el mateix si no tingués Internet? Per què?	No, perquè a Internet sembla que hi ha anonimat i no donar la cara. D'aquesta manera és molt més fàcil fer mal. L'anonimat a Internet no existeix ja que tot el que s'hi fa deixa un rastre que permet a la policia descobrir tot el que hi passa.
Creieu que és la responsable i l'única que ha de ser castigada?	Ella és la principal responsable, però tots els altres que intervenen trucant per telèfon o fent burla, també en són responsables.
2. JOE	
En quin moment s'adona que està sent assetjat?	Quan l'insulten pel xat, quan li envien la seva foto retocada
En Joe sabia o s'imaginava qui hi estava implicat?	Sí perquè pregunta “Ets la Kim? quan rep el primer missatge anònim.
Perquè creieu que en Joe no expliqués als professors o a la seva mare el que estava passant?	Potser perquè li fa vergonya.
Ho podria haver explicat a algú més? A qui?	Sí. A un amic.
Parleu entre vosaltres si és bona idea explicar-ho només a algun amic. Segons vosaltres, quina seria la responsabilitat d'un amic a qui li expliquen un cas de ciberassetjament?	L'amic hauria d'haver aconsellat el Joe que ho expliqués a un adult o ho hauria d'haver-ho explicat ell mateix de seguida perquè els mestres o els pares saben què s'ha de fer. A més, quan estàs patint és molt difícil actuar i saber què fer en cada moment.
Què hauria de fer?	Si un amic t'explica que està rebent ciberassetjament ho has de dir a algun adult (els pares o mestres) al més ràpidament possible.

<p>3. ROB</p>	
<p>Creieu que en Rob i en Joe són amics?</p>	<p>Sí, però en Rob no fa res per ajudar en Joe per la pressió del grup.</p>
<p>Està implicat en l'assetjament?</p>	<p>Sí. Perquè ho sap i no fa res</p>
<p>S'adona que estan assetjant en Joe?</p>	<p>Sí.</p>
<p>Creieu que és espectador o còmplice?</p>	<p>És espectador però, en no denunciar-ho, esdevé còmplice.</p>
<p>Què hauria pogut fer si és realment amic d'en Joe?</p>	<p>Denunciar-ho</p>
<p>4. LA MESTRA</p>	
<p>Com s'adona la mestra que a en Joe li passa alguna cosa?</p>	<p>Perquè està trist i sol.</p>
<p>Com aconseguix que retirin la pàgina web?</p>	<p>Posant-se en contacte amb el proveïdor de la pàgina.</p>
<p>Què es pot fer des de l'escola quan hi ha un cas de ciberassetjament?</p>	<p>Es pot aturar parlant amb l'assetjador i, si cal, amb la policia.</p>
<p>Què recomana la mestra per aturar el ciberassetjament?</p>	<p>Guardar les proves (no llençar els missatges, imatges, comentaris, etc.) i parlar amb una persona adulta de seguida.</p>

<p>5. LA MARE</p>	
<p>Com sabia la mare que a en Joe li passava alguna cosa?</p>	<p>Estava trist i nerviós.</p>
<p>Com se sentia ella? Per què?</p>	<p>Estava desconcertada perquè en Joe sempre li havia tingut confiança i ara veia que li amagava alguna cosa que el preocupada.</p>
<p>Per què va començar a sospitar que el problema estava relacionat amb el mòbil i Internet?</p>	<p>Per les trucades i missatges.</p>
<p>Què va fer la mare d'en Joe per intentar resoldre la situació?</p>	<p>Va imprimir la pàgina web i va anar a l'escola a parlar amb la directora. És important que la família i l'escola treballin junts.</p>
<p>Què hauria d'haver fet en Joe de seguida que va trobar-se assetjat?</p>	<p>Dir-ho a la seva mare.</p>

Activitat 3	
Com podem combatre el ciberassetjament. Conclusions	
Finalitat Amb aquesta activitat els participants han de poder: <ul style="list-style-type: none"> • Establir clarament actuacions que cal fer en cas de patir ciberassetjament o de detectar-ne en el seu entorn.	
Descripció i Desenvolupament L'activitat consisteix en compartir el que s'ha treballat a l'activitat 2. El portaveu de cada grup llegirà les respostes a les preguntes sobre el seu personatge. A continuació, conjuntament es plantejaran preguntes per facilitar el debat a partir de les quals s'elaboraran les conclusions.	
Rol del dinamitzador: <ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Facilitar les intervencions de tots els que vulguin participar. • Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. • Conduir el debat adaptant les preguntes en funció de les intervencions. • Gestionar el grup per tal que elabori les conclusions.	
Activitat 3. Com podem combatre l'assetjament. Conclusions Els portaveus de cada grup llegiran les respostes a les preguntes dels personatges de la història que hem vist. A continuació, individualment, responeu a les qüestions que teniu a continuació i finalment les compartirem amb el gran grup per elaborar unes conclusions sobre com podem combatre l'assetjament.	
Què hem de fer per evitar el ciberassetjament si som les víctimes?	
Què hem de fer per evitar el ciberassetjament si en som coneixedors?	

Orientacions per al docent

Activitat 3. Com podem combatre l'assetjament. Conclusions

Aproximació a les respostes que poden haver donat els alumnes.

Què hem de fer per evitar el ciberassetjament si som les víctimes?	En cas que siguem assetjats nosaltres mateixos, parlar de seguida amb una persona adulta (pares o professors) i no esborrar les proves (missatges, comentaris, etc.)
Què hem de fer per evitar el ciberassetjament si en som coneixedors?	Si veiem que algú és assetjat, no ens hem d'afegir a les burles de l'assetjador ni hem de difondre res relacionat per les xarxes socials. El més important és denunciar-ho a una persona adulta. A l'assetjat li hem de fer veure que la situació no és culpa seva, ningú es mereix ser maltractat. També hem d'insistir perquè no prengui represàlies.

Idees clau

- Una situació de ciberassejament, implica el patiment de la persona assetjada, tant per les accions de l'assetjador com pel seguiment que en fan altres persones a través de les xarxes social que l'amplifica i intensifica.
- En els casos d'assetjament i de ciberassetjament, hem d'intervenir-hi des del moment que en tinguem coneixement tots els que coneguem la víctima (amics, mestres i família). Denunciar no és de xivatos, és una acció justa i responsable.
- En cas que siguem assetjats nosaltres mateixos, parlar de seguida amb una persona adulta (pares o professors) i guardar les proves (missatges, comentaris, etc.). No hem de tenir ni vergonya, ni por de decebre. Demanar ajuda és una acció intel·ligent si sols no s'hi pot fer front.
- Si veiem que algú és assetjat, no ens hem d'afegir a les burles de l'assetjador i denunciar-ho a una persona adulta.

Altres recursos

- [Ciberbulling.com \(web Pantallas amigas\)](#) Aquesta pàgina web recull notícies relacionades amb la prevenció i lluita contra el ciberbulling.
- [Las 10 claves para usar Internet con Seguridad \(vídeo Pantallas amigas\)](#) En aquest vídeo s'ensenya els 10 punts claus per utilitzar de forma segura Internet.
- [No ho diguis per Internet](#) En aquest vídeo de "[Proteccion on line](#)" es presenta una ficció en la que es mostra com podem perdre el control del que diem per Internet.
- [Com podem evitar casos de cyberbullying](#) En aquesta animació realitzada per "[Internet segura](#)" s'ensenyen unes normes bàsiques per protegir-se de l'assetjament a Internet..

Activitats didàctiques per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària	Pàgina 16

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la
Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa
del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya
disponible sota la llicència Creative Commons BY

Activitats didàctiques per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària	Pàgina 17